

Danske Stenhuggerier

minder & mennesker

Symboler på gravsten og deres betydning

Gravsten fortæller om menneskers liv og den tid, de har levet i. Inskriptionerne i stenene, med navnetrækket på afdøde samt fødsels- og dødsåret indhugget, vidner om de konkrete personer, som ligger begravet under stenene.

En del gravsten bærer imidlertid også andet og mere end et navnetræk og et par årstal. Det kan være en linie fra en salme, et bibelsted eller en sidste hilsen, som er hugget ind i stenen. Det er ord, som de pårørende har fundet det væsentligt at få med. Eller det kan være en dekoration med blomster og ranker, fugle eller helt andre symboler.

Disse symboler kan udtrykke en taknemmelighed over det liv, som de pårørende har delt med afdøde, og de kan også pege fremad, trøste og stå som tegn for et håb, der rækker udover døden. Symbolerne kan knytte til ved afdødes liv og erhverv eller de kan mere alment udtrykke noget fællesmenneskeligt.

Jeg holder personligt meget af den lille stjerne, som ofte er blevet placeret før afdødes fødselsdato, samt det lille kors placeret før afdødes dødsdato.

Stjernen og korset er forbundet med Jesu fødsel og død, og de to symboler skriver således på en meget enkel og klar måde den afdøde ind i det kristne univers og opstandeshåbet.

Efter en tid, hvor symbolerne på gravstenene blev færre, er det min oplevelse, at de nu vender tilbage. Det er glædeligt, at det sker. Det rige og mangfoldige liv, som vi mennesker lever i dag, må gerne melde sig i gravstenskulturen. De udtrykker en taknemmelighed og en glæde ved livet.

Elof Westergaard,
Provst og formand for
Foreningen for Kirkegårdskultur

Sommerfuglen,
symbol på
liv-død-evt liv

Symboler

Siden de første runeristninger, har vi i Danmark brugt symboler til beskyldning og beskrivelse af gerninger og personer. Brugen af symboler er meget ældre end vort skriftsprog og har kunnet læses og forstås i datiden af alle, uanset baggrund. I dag er mange af disse betydninger desværre gået tabt. Dog er der et område, hvor de gamle symboler stadig har en vigtig betydning og hvor brugen af disse er relevant og aktuel. Det er på vore gravsten.

Moderne danskere er vant til at afkode og tyde symboler i et utal af sammenhænge. F.eks. på vore vejskilte og i form af stiliserede ikoner, der viser vej til kirker, campingpladser, seværdigheder osv. Tydeligst bruges symboler på vore computere. Uden disse symboler, var der ikke noget fællessprog på tværs af landegrænser og sprogbarrierer.

Det er vigtigt, at vi i den danske kirkegårdskultur, bevarer denne tradition for brug af symboler, arbejder på at genlære deres betydning og udvikler nye.

Derfor denne lille folder, som inspiration til traditionelle gravstenssymboler, der stadig er meningsfulde for moderne mennesker, samt et udpluk af nyere symboler.

"Fred"

"Kirken - den kristne tro"

Symboler

Due:	Helligånden - Fred, i Lukas evangeliet står der: "Og Helligånden kom ned over ham i skikkelse af en due"
Hjertet:	Kærlighed
Ringe:	Uendelighed, evighed
Stige/trappe:	Jakobsstigen, 1. mosebog kap. 28. Sammenbinder himmel og jord, Gud og mennesker.
Engle:	Budbringere fra Gud. Englene forkynder Jesu fødsel og opstandelse.
Palmegren:	Lovprisning og evigt liv
Hestesko:	Held og lykke
Firkløver:	Held og lykke
Stjerne:	Stjernen over Bethlehem julenat. Jesu fødsel. Ofte placeret foran afdødes fødselsdato.
Kirkeklokker:	Kirken, den kristne tro/samling
Svane:	Jesus
Enhjørning:	Uskyld og renhed
Flammer:	Helligånden
Bog, bogrulle:	Evangeliet - Biblen
Briller:	Visdom
Drueklase:	Jesus død på korset
Elefant:	Kyskhed

"Kærlighed"

"Bøn"

Symboler

Korset:	Det centrale symbol på den kristne tro. Et vidnesbyrd om at her ligger en der tilhører den kristne kirke og har hørt korsets evangelium, som Jesus sagde om sig selv "Jeg er opstandelsen og livet, den som tror på mig skal leve om han end dør" Joh. 11,25. Ofte placeret foran afdødes dødsdato.
Rose (verdslig):	Kærlighed, frugtbarhed (Venus` skød)
Rose (kristelig):	Jesu blod (som han udgød for vor skyld)
Rose med brækket stilk:	Et liv der blev afbrudt for tidligt
Lilje:	Opstandelse/genopstandelse - Liljen genopstår fra sit løg.
Egestamme:	Patriark, mentor, husets herre
Livets træ:	Det evige liv
Kors, hjerte og anker:	Tro, håb og kærlighed
Bi:	Flid, uskyld, udødelighed, håb og opstandelse
Bikube:	Et flittigt liv/arbejdsom person
Egeløv:	Et liv i etaten
Vedbend:	Sammenhold/familiemenneske
Due:	Fred eller Helligånden (kristent)
Fisk:	Gammelt symbol for Kristus
Forglemmigej:	Glem mig ikke!
Græshoppe:	Intet varer evigt
Hyrde:	Jesus

"Et liv i etaten"

"Forbindelsen mellem himmel og jord"

Symboler

Sommerfugl:	Et symbol på opstandelsen og det evige liv.
Foldende hænder:	Bøn
Hænder der vender opad:	Modtagelig for troen
Kamel:	Lydighed
Kanin:	Frugtbarhed
Trekløver:	Treenigheden
Kurv med brød og fisk:	Nadveren
Laurbærkrans:	Udødelighed
Nellike:	Jesus var også et menneske
Oliegren fra oliventræet:	Fred
Olielampe:	Årvågenhed - tænke sig om
Påfugl:	Udødelighed og opstandelse
Regnbue:	Fred og forsoning
Sneglehus:	Grav og opstandelse
Sol:	Gud
Timeglas:	Livet er flygtigt og slutter på et tidspunkt
Ugle:	Visdom
Valmue:	Jesu lidelse
Øje:	Gud

"Held og lykke"

"Udødelighed"

Symboler

I dag får det moderne menneske meget af sin identitet fra hobby, interesser, erhverv osv. Dette sætter også sine spor på kirkegården hvor motiver fra afdødes liv i større grad bruges for at gøre gravstenen individuel.

Kæledyr, husdyr - hund, kat, fugl, fisk, hest .....

Erhverv - firmalogo, mureske, ambolt, pensel, traktor, sav.....

Sport - golfkøller, fodbold, fjerbold, bowlingkugle.....

Fritid - lystfisker, jæger, båd, instrumenter, motorcykel.....

Børn - bamse, sut, rangle.....

Symboler

Symboler

Kors med stråler,
symbol på
det kristne håb

Danske
Stenhuggerier
minder & mennesker

Malervej 1, 8766 Nørre-Snede
Tlf. 70 225 650, fax 76 87 02 25
E-mail: danske@stenhuggeri-as.dk
www.danske-stenhuggerier.dk

minder
&
mennesker